

RAPORT Z BADAŃ DIAGNOSTYCZNYCH

**POTRZEB SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I POTENCJAŁU KULTUROTWÓRCZEGO GMINY
CHEŁMEK**

opracowany w ramach projektu „Biblioteka BLISKO nas” realizowanego przez Bibliotekę Publiczną działającą w strukturach Miejskiego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Chełmku w ramach programu

BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność,
dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025

Chełmek, listopad 2023

CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Chełmek – gmina miejsko-wiejska w województwie małopolskim, w powiecie oświęcimskim. W gminie znajdują się 2 sołectwa: Bobrek i Gorzów

W latach 1975–1998 gmina położona była w województwie bielskim. Historia Chełmka sięga XV wieku, kiedy należał on do parafii Jaworzno. W XVI wieku przejęty został przez parafię Oświęcim i stał się własnością szlachecką Pana Ligęzy. Powstanie wsi związane było z ochroną szlaku drogowego, prowadzącego z Krakowa na Śląsk oraz przejścia na rzece Przemszy, gdzie mieściła się najstarsza część osady. Ludzie utrzymywali się tu z rolnictwa, którego rozwój postępował poprzez karczowanie lasów, osuszanie bagien i moczarów, a także z rybołówstwa. Po I Rozbiorze Polski, Chełmek został włączony do zaboru austriackiego. Rzeką Przemszą była granicą pomiędzy zaborami pruskim i austriackim. Znaczenie Chełmka wzrosło w związku z wybudowaniem w 1856 roku wiedeńskiej linii kolejowej oraz w momencie regulacji rzek Wisły i Przemszy. Mieszkańcy osady zaczęli pracować jako kolejarze oraz flisacy, którzy przewozili kamień budowlany i węgiel. W XIX wieku Chełmek należał do parafii Bobrek. W tym czasie wzrosła świadomość narodowa mieszkańców. W Chełmku powstała wówczas szkoła, dzięki kolei zaczęły docierać gazety. Do miasta przyjeżdżał ks. Stojalowski, który wygłaszał patriotyczne kazania. W roku 1914 wybuchła I wojna światowa, która dotknęła także nasze okolice. Podczas wojny zginęło 22 obywatele Chełmka. Los spokojnej miejscowości zmienił się za sprawą czeskiego fabrykanta, króla obuwia Tomasza Baty, który w 1931 roku zaczął w niej budowę fabryki oraz osiedla mieszkaniowego. Zakład sprawił, iż Chełmek rozwinął się, a ilość mieszkańców w ciągu pięciu lat podwoiła się. W 1939 roku wybuchła II wojna światowa, w wyniku której 3 września Chełmek został zaatakowany i ostrzelany. Niemcy zajęli fabrykę, w której produkowano obuwie dla wojska i dla ludzi na kartki. Znaczną część mieszkańców Chełmka wywieziono na roboty przymusowe i do obozów koncentracyjnych.

Chełmek został wyzwolony 25 stycznia 1945 roku. Zakład uruchomiono miesiąc później, a w 1947 roku nastąpiło jego upaństwowienie. W roku 1969 Chełmek otrzymał prawa miejskie.

Według danych UM z 30 czerwca 2023 roku gminę zamieszkuje 12 043 osób.

CHARAKTERYSTYKA BIBLIOTEKI

Biblioteka Publiczna Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Chełmku, to placówka krzewiąca kulturę, czytelnictwo i edukację w lokalnym środowisku od ponad 50 lat. W 2020 roku w efekcie rewitalizacji miasta funkcjonuje w nowoczesnym obiekcie - „Przestrzeni słowa i spotkania”. Oprócz typowych przestrzeni Biblioteka Publiczna MOKSIR dysponuje nowoczesnymi, wielofunkcyjnymi pomieszczeniami mogącymi służyć do różnorodnych działań edukacyjnych, artystycznych i społecznych. Posiada darmowy dostęp do Internetu, komputery, rzutnik, ekran, salę konferencyjną. Jako 5 osobowy zespół jesteśmy gotowi do wszechstronnych działań dla różnych grup odbiorców.

Biblioteka jest zobowiązana do gromadzenia, opracowywania i udostępniania materiałów bibliotecznych. Prowadzi również działalność kulturalną i edukacyjną.

ANALIZA SWOT

W ramach warsztatów dla pracowników biblioteki i potencjalnych partnerów przygotowano analizę SWOT instytucji, określając jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY:

- współpraca ze szkołami, instytucjami, stowarzyszeniami, władzami,
- integracja środowisk,
- nowoczesny /wielofunkcyjny budynek dostosowany do osób niepełnosprawnych,
- zgrany zespół / kreatywny,
- duży parking,
- plac przed budynkiem,
- stosunkowo duża oferta zajęć dla różnych grup wiekowych,
- dobra lokalizacja,
- nieustannie uzupełniany księgozbiór,
- elektroniczny katalog on-line,
- udostępnianie sal dla podmiotów zewnętrznych,
- czynne soboty, dostępność w godzinach popołudniowych,
- biblioteczna sala zabaw,
- kompetentny zespół i kadra zarządzająca,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych,
- zaangażowanie pracowników,
- dobra atmosfera w pracy.

SŁABE STRONY:

- niski budżet,
- brak technicznego / multimedialnego / kuchennego wyposażenia,
- ograniczenia kadrowe uniemożliwiają organizację większej liczby wydarzeń,

- mało miejsca na książki,
- brak wolnych miejsc na niektóre wydarzenia,
- niewystarczająca promocja działań/ niewykorzystywanie wszystkich możliwych kanałów komunikacyjnych.

SZANSE:

- współpraca partnerska i wolontariacka,
- pozyskiwanie funduszy z projektów,
- pozyskiwanie sponsorów,
- dostępność dla wszystkich, brak ograniczeń,
- mała społeczność lokalna,
- przepływ informacji (poczta pantoflowa),
- wachlarz lokalnych twórców,
- szeroki wachlarz oferty kulturowej,
- bogata infrastruktura,
- wypromowanie biblioteki jako „trzeciego miejsca”.

ZAGROŻENIA:

- szeroka konkurencja zewnętrzna z atrakcyjnymi ofertami,
- konkurencja – Internet.
- mała społeczność lokalna,
- ograniczony budżet,
- brak komunikacji między organizacjami i brak współpracy,
- spadek czytelnictwa,
- słabe zainteresowanie młodzieży ofertą kulturalną,
- stereotypowe myślenie o funkcji biblioteki.

Podczas spotkania zinwentaryzowano lokalne zasoby ludzkie, kulturowe i przyrodnicze.

ZASOBY LUDZKIE:

- Waldemar Rudyk – artysta tworzący rzeźby w przestrzeni miejskiej,
 - Urszula Guja – umiejętności języka polskiego, ekologiczne
 - Robert Babiuch – umiejętności florystyczne,
 - Barbara Urbańczyk – teatr, plastyka,
 - Danuta Nowak – umiejętności malarskie,
 - Antoni Korycik – umiejętności malarskie,
 - Andrzej Niziołek – tenis ziemny,
 - Natalia Chłopek – talent muzyczny,
 - Urszula i Piotr Cebrat – lokalni kolekcjonerzy
 - Franciszek Matyja – przewodnik górski,
 - Dorota Zoń – podróżniczka po Tajlandii,
 - Józefa Ostrowska – umiejętności malarskie,
 - Aleksander Babiński – znawca kultury Chełmka,
 - Kamil Szymczak – tiktoker,
 - Ewelina Jochymczyk, Cafe Kultura
 - ZHP – Dorota Szklarczyk, Aleksandra Szklarczyk
 - Rodzina Kolpinga,
 - Aktywne +
 - zespoły śpiewacze,
 - Nikola Drabik - blogerka
 - Anna Syska, historyczka i teoretyczka architektury
 - Joanna Wawrzyniak – społeczniczka działająca na rzecz osób niepełnosprawnych
 - Mirosław Saternus – fotograf / amator
 - Adam Magdoń – pisarz
- Adam Łękawa – działacz samorządowy, dokumentalista.

- Zbigniew Dębski, Krzysztof Omyła, Radosław Matusyk, Tomasz Buda, Andrzej Znaleźniak – talenty muzyczne.

Dziedzictwo kulturowe :

- Zespół pałacowy w Bobrku,
- „Czworaki”,
- Dom Pamięci „Bata,
- Buczek parowy,
- zespoły ludowe,
- RSTK,
- Pomnik Grunwald,
- kościół w Bobrku i w Chełmku,
- Korty tenisowe,
- dworzec PKP Chełmek Stacja Fabryka,
- Dni Chełmka,
- Rajd rowerowy,
- Spotkania nad Przemszą.

Środowisko naturalne :

- rzeka Przemsza,
- stawy,
- wzgórze Skała,
- kamienie młyńskie,
- lasy,
- ścieżki rowerowe,
- parki,
- bunkry

Uczestnictwo w kulturze – formy pracy

Uczestnicy warsztatów zostali poproszeni o zaproponowanie form i metod pracy, które biblioteka winna wykorzystywać, realizując misję wprowadzania w świat kultury.

- udostępnianie i promowanie książek i innych nośników wiedzy,
- podnoszenie kompetencji kulturowych społeczności poprzez:
 - * przekazywanie wiedzy o tekstach kultury,
 - * zachęcanie do uczestnictwa w kulturze,
 - * stwarzanie możliwości do aktywności twórczej.

Grupa warsztatowa wypracowała również katalog cech i kompetencji, które warto rozwijać, by zwiększać kapitał ludzki i budować kapitał społeczny miasta.

Najbardziej pożądane cechy i kompetencje:

- komunikacja (8),
- empatia (5),
- kreatywność (4),
- otwartość na różnorodność (3),
- ciekawość świata (2),
- współpraca /współdziałanie (2),
- misja społeczno-lokalna (2),
- postawa „non profit” (1),
- integracja społeczna (1),
- dzielenie się swoją pasją (1),
- racjonalność działań (1) ,
- dystans i poczucie humoru(1) ,
- wytrwałość (1),
- inicjatywność (1) ,
- zaangażowanie (1),

- odpowiedzialność (1).

Kompetencje kluczowe :

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje językowe,
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje obywatelskie,
- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości,
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

BADANIA DIAGNOSTYCZE

Głównym celem przeprowadzonych badań było **rozpoznanie potencjału kulturowego lokalnego środowiska i identyfikacja potrzeb kulturalnych mieszkańców** oraz ocena oferty i działań podejmowanych przez Bibliotekę Publiczną funkcjonującą w strukturach Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Chełmku. Diagnoza miała służyć włączeniu nowych środowisk w działalność biblioteki i aktywizacji społeczności lokalnej oraz na wzmocnieniu kulturotwórczej funkcji biblioteki.

Celami pośrednimi były również:

- zapoczątkowanie nowego poziomu relacji na płaszczyźnie biblioteka – lokalna społeczność, bazującego na partycypacji i zaangażowaniu mieszkańców we współtworzenie lokalnej oferty kulturalnej,
- promowanie idei, według której „kulturę tworzą wszyscy mieszkańcy”,
- odkrywanie nowych talentów i wzmacnianie potencjału kulturowego i społecznego.

Przedmiot badań został rozpisany na poszczególne problemy będące podstawą do wyboru metod i technik badawczych oraz konstrukcji narzędzi.

Całość obszaru problemowego podzielono ze względu na założone cele i uporządkowano według następującego schematu:

1. potencjał kulturowy miejscowości,
2. lokalne potrzeby mieszkańców oraz pomysły na inicjatywy,
3. Biblioteka Publiczna w Chełmku jako instytucja bliska mieszkańcom, integrująca lokalną społeczność.

METODY I NARZĘDZIA BADAWCZE

Z uwagi na założone cele badawcze i specyfikę projektu zdecydowano o zastosowaniu metod jakościowych, dla których głównym narzędziem gromadzenia danych były wywiady indywidualne i fokusowe oraz działania animacyjno-diagnostyczne.

Grupy osób, które zostały zaangażowane do udziału w działania badawcze to osoby dorosłe w wieku produkcyjnym oraz seniorzy, (młodzież oraz dzieci – działania animacyjno – edukacyjne).

ANKIETA ON-LINE

Przygotowana na potrzeby diagnozy ankietę wypełniło 56 osób.

Ankieta zawierała pytania otwarte, umożliwiające zapisanie bardziej wyczerpujących wypowiedzi i własnych przemyśleń.

Odpowiedzi mieszkańców pozwoliły określić mocne i słabe strony biblioteki.

Według respondentów atuty placówki to:

- nowoczesność,
- kreatywność i zaangażowanie pracowników,
- dostęp do różnorodnych źródeł,
- miejsce spotkań i wydarzeń kulturalnych,
- dostosowanie dla osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie zajęć dodatkowych,
- prowadzenie spotkań autorskich,

- organizacja wielu różnego rodzaju akcji, wśród których każdy może wybrać coś dla siebie,
- duży, przestronny budynek biblioteki oraz Biblioteczna Sala Zabaw przeznaczona dla dzieci,
- spotkania edukacyjne, konkursy, itp.
- zarządzanie mediami społecznościowymi, przepływ informacji i informowanie o nadchodzących wydarzeniach oraz świetne podsumowywanie, tego co miało miejsce,
- promowanie czytelnictwa (*„Niby błaża sprawa, ale w dzisiejszych czasach Internetu, YT, FB, zaszczepienie „bakcyła” wśród dzieci i młodzieży, jest nie lada wyzwaniem”.*),
- inicjatywy integrujące społeczność Chełmka (*„W dobie tak wielkiej separacji społecznej, jest to na wagę złota”*),
- nowoczesna, z bogatą ofertą skierowaną do różnych grup wiekowych,
- udogodnienia dla niepełnosprawnych,
- fajne wydarzenia, bogata oferta i różnorodne zajęcia, świetni pracownicy, dostępność nowości książkowych,
- inicjatywy społeczno-kulturowe (spotkania autorskie, wieczory tematyczne i inne imprezy, Dyskusyjny Klub Książki, Dzień Sąsiada, zabawy dla dzieci, itd.).
- bogaty księgozbiór,
- możliwość przyścia z pieskiem.

„Najmocniejszą stroną Biblioteki Publicznej MOKSIR są niewątpliwie osoby zarządzające i pracownicy. Moim zdaniem, jest to najlepsza, najbardziej zorganizowana i przede wszystkim najbardziej oddana załoga pracująca na rzecz chełmkowskiego społeczeństwa”.

Słabe strony placówki:

- zbyt mała kadra biblioteki,
- brak dostępności online i cyfrowej kolekcji, które umożliwiłyby korzystanie z zasobów poza murami biblioteki,
- brak pracowni komputerowej,
- niewielka ilość propozycji zajęć dla dorosłych,

- brak zajęć dla dorosłych z możliwością opieki dla dziećmi („*Żeby rodzic sam mógł być na zajęciach, bez dzieci*”).),
- brak filmoteki („*Niekoniecznie wypożyczalnia, ale np. sala, gdzie można obejrzeć film*”).).

OCENA DOTYCHCZASOWYCH INICJATYW

Kolejne pytanie ankiety dotyczyło dotychczasowych inicjatyw placówki, które respondenci uważają za najciekawsze i najbardziej wartościowe. Badani wymienili:

- rajd rowerowy,
- Dzień Sąsiada,
- imprezy i działania skierowane dla dzieci,
- zajęcia z Panem Korkiem,
- Noc z Andersenem,
- udział w Akcji Narodowego Czytania,
- promocja czytelnictwa na różne sposoby, integracja lokalnej społeczności,
- Biblioteka - szkoła magii i czarodziejstwa (akcje związane z książkami o Harrym Potterze),
- przeróżne zabawy, konkursy, eksperymenty, itp.
- wieczory tematycznie przybliżające kulturę innych krajów,
- gry terenowe,
- kodowanie,
- spotkania autorskie,
- różnorodność: ciekawe zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- warsztaty edukacyjne,
- spotkania z ciekawymi ludźmi
- Salon Poezji
- Akademia Malucha dla dzieci, które nie uczęszczają do przedszkola.

Propozycje nowych działań zaproponowane przez ankietowanych

- zajęcia literacko-plastyczne,
- warsztaty pisarskie – rozwijające umiejętności pisania i tworzenia opowiadań,

- zajęcia dla dzieci i młodzieży promujące ideę czytania,
- gry terenowe,
- eksperymenty, dzień np. Korei Południowej czy Japonii,
- warsztaty chemiczne 12-14 lat,
- kółko czytelnicze,
- kurs tańca,
- Chełmek jako jedyny w okolicy nie ma swojego Questa, stałe gry terenowe, z których będzie można korzystać cały rok,
- zajęcia TUS (trening umiejętności społecznych) dla dzieci w różnym wieku,
- zajęcia dla rodziców dotyczące komunikacji, wychowania, porozumiewania się z nastolatkiem,
- zajęcia dla młodzieży, np. jak zrobić rolkę na Instagram i jako zadanie do wykonania rolka o bibliotece,
- szachy dla różnych grup w tym dla zaawansowanych graczy,
- zajęcia dla dorosłych z zapewnioną opieką dla dzieci,
- gra dla młodzieży z udziałem książek,
- gry planszowe/RPG dla osób w różnym wieku,
- warsztaty rozwojowe dla kobiet,
- koncerty plenerowe,
- warsztaty międzypokoleniowe,
- kursy rozwoju osobistego, w tym: zajęcia rozwijające umiejętności interpersonalne, planowanie kariery
- kursy technologiczne np. robotyka, elektronika , warsztaty z oprogramowań
- targi książki – spotkania z autorami,
- promocja najnowszych publikacji,
- wydarzenie promujące czytelnictwo np. kiermasz książek,
- wystąpienia ekspertów, prelekcje na różnorodne tematy np. promujące naukę,
- spotkanie kosmiczne, opowiadanie o starożytności, historii Ziemi, itp.
- spotkania pasjonatów szachów,
- organizowanie wycieczek krajoznawczych
- lektura np. „Opowieści z Narnii” w przestrzennej odświeżeniu

- spotkania z autorami książek dla dzieci,
- wieczorek horrorów na Halloween/Dziady,
- wielopokoleniowe zabawy,
- wspólne świętowanie rocznic ważnych wydarzeń.

Część z ankietowanych deklaruowała zaangażowanie w organizację proponowanych przez siebie działań.

„Kółko szachowe dla osób w każdym wieku. Osobiście znam kilkadziesiąt osób z Chełmka, które chętnie, przynajmniej raz w tygodniu, cyklicznie, spotykałyby się w gronie entuzjastów tej "królewskiej gry", by rozegrać partię na poziomie amatorskim. W Chełmku mamy naprawdę wielu pasjonatów tej gry. Od dziadka, po wnuczkę”.

„Zaangażuję się w przygotowanie gier, przygotowanie spotkania z poetką Moniką Czoik - Nowicką (była już raz w MOKSiR, przyszło bardzo dużo dzieci, wtedy mówiliśmy o wierszach ekologicznych. Monika śpiewa pisze jednak też piosenki i sztuki teatralne dla dzieci”.

„Karaoke, biesiadne piosenki z muzyką w tle, akordeon, gitara, wykorzystanie potencjału ludzkiego w zależności od potrzeb”.

Z ankiet wyłania się obraz biblioteki, która jest postrzegana przez uczestników badania jako miejsce niestereotypowe, otwarte na mieszkańców i ich pomysły, w którym możliwa jest każda aktywność edukacyjna i kulturalna.

„W naszej bibliotece nie ma rzeczy niemożliwych, jest otwartość, moc i pomoc wspianego zarządu”.

WYWIADY INDYWIDUALNE

W ramach diagnozy przeprowadzono 49 wywiadów indywidualnych przez pracowników biblioteki wśród lokalnej społeczności Chełmka i Gorzowa

Respondentów zapytano o to, czy korzystają z propozycji kulturalnych na terenie Chełmka.

Odpowiedzi badanych dowodzą, że najczęściej uczestniczą oni w ofercie: Biblioteki Publicznej (17 wskazań) oraz Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji (14 wskazań).

Wśród podmiotów zagospodarowujących ich czas wolny badani wskazali również: Związek Emerytów, Rencistów, Uniwersytet Trzeciego wieku, Robotnicze Stowarzyszenie Twórców

Kultury, Domy Ludowe, Dom Seniora oraz kino (po 1 wskazaniu). Czas wolny mieszkańcy Chełmka spędzają również w Parku Rodzinnym (16 wskazań), w hali sportowej (8 wskazań) na kortach tenisowych (8 wskazań), na Orliku lub na placu zabaw (po 6 wskazaniu).

MIEJSCA ZDEGRADOWANE

Badanych poproszono o wskazanie obszarów zdegradowanych, zapomnianych, z potencjałem do wykorzystania. Respondenci wymienili:

- budynki pofabryczne (11)
- budynek szkoły Technikum Skórzane (9)
- biurowiec (5)
- stawy (1).

JAKICH DZIAŁAŃ BRAKUJE NA TERENIA CHEŁMKA

Kolejne pytanie wywiadu dotyczyło przedsięwzięć, których brakuje na terenie miasta. Według respondentów w Chełmku zbyt mało jest działań:

- obywatelskich,
- międzypokoleniowych,
- integracyjnych,
- inicjatyw ze strony seniorów i młodych matek,
- akcji społecznych, takich jak np. sprzątanie,
- działań oddolnych.

Badani oczekują również inwestycji infrastrukturalnych, takich jak: basen czy galeria handlowa.

GRUPY NIEUCZESTNICZĄCE W KULTURZE

Uczestników badania zapytano również o to, czy zauważają w swojej społeczności grupy, które nie uczestniczą w kulturalnym życiu miasta. Według respondentów to przede wszystkim:

- młodzież licealna,
- 20 i 30-latkowie,
- ludzie samotni,

- dzieci i rodziców z grup defaworyzowanych.

Przyczyn niskiej aktywności społeczno-kulturalnej tych grup uczestnicy badania upatrują w:

- łatwym dostępem do telefonów komórkowych,
- uzależnieniem głównie młodych ludzi od Internetu i sieci,
- natłoku encyklopedycznej wiedzy w szkole,
- słabej promocji działań („mało reklam i informacji z wydarzeń”),
- braku czasu,
- braku zainteresowania, wynikającego z niskich kompetencji kulturowych,
- braku edukacji kulturalnej w szkole,
- ograniczonych funduszy.

W zachęceniu mieszkańców do większej aktywności kulturalnej według badanych może pomóc dopasowanie oferty do potrzeb mieszkańców oraz lepsza promocja wydarzeń m. in. poprzez większą ilość plakatów oraz wrzucanie informacji o działaniach do skrzynek pocztowych. Badani proponują by w grupach docelowych znaleźć liderów, którzy staliby się łącznikami między nimi a biblioteką, którzy inicjowaliby również samodzielne inicjatywy.

LOKALNI LIDERZY

Respondenci zostali poproszeni o wymienienie osób aktywnych, które można by uznać za lokalnych liderów życia kulturalno-społecznego.

- Waldemar Rudyk,
- Urszula Bialik,
- Agnieszka Jasińska,
- Władysława Byrska,
- Maria Gołyźniak,
- Bogusia Cygan,
- grupa malarska – Józefa Ostrowska - członkowie RSTK,

AKTYWNOŚĆ WŁASNA

Respondentów poproszono również o określenie obszarów własnej aktywności. Zapytano ich o to, jakie inicjatywy podejmują lokalnie?

Odpowiedzi badanych:

- jako uczestnicy imprez kulturalnych,

- członek jury konkursowego,
- edukacja ekologiczna,
- zdrowie publiczne,
- kultura i sztuka,
- czytelnictwo,
- członek zarządu działek,
- w komisji rewizyjnej u emerytów,
- prowadzenie spotkań,
- projekty dotyczące poznawania swojej miejscowości i najbliższego otoczenia,
- DKK,
- UTW,
- łąka kwiatowa,
- lider lokalny.

POMYSŁY NA DZIAŁANIA

Uczestników badania poproszono o zaproponowanie pomysłów na inicjatywy kulturalno-społeczne, które warto byłoby zrealizować z pożytkiem dla lokalnej społeczności?

Propozycje uczestników badania:

- konkurs wiadomości o rasach psów,
- warsztaty malarsko-literackie dla dzieci i młodzieży przy bibliotece,
- organizacja imprez na nowych stawach,
- promocja transportu rowerowego,
- działania międzypokoleniowe
- ścieżki rowerowe ,
- miejsca aktywności sportowej
- zajęcia z biblioterapii
- biesiada lokalna,
- „kolorowe jarmarki”,
- loterie, losy,
- zbiórka dobrych rzeczy.
- rozgrywki planszowe

WIZERUNEK BIBLIOTEKI

Uczestnicy badania zostali zapytani o to, czy znają działalność Biblioteki Publicznej w Chełmku. 28 respondentów potwierdziło dobrą znajomość działań instytucji. 9 osoby oceniły znajomość oferty jako średnią, 2 osoby w ogóle jej nie znały.

Za najciekawsze przedsięwzięcia biblioteki uczestnicy badania uznali:

- spotkania z ciekawymi mieszkańcami miasta (12)
- rajd rowerowy (11)
- Noc z Andersenem (10)- - łąka kwietna (7) - Akademia Malucha(6)
- Dzień Kobiet(6)
- spotkania z artystami , pisarzami (5)
- zajęcia dla dzieci (5)
- promocja czytania książek wśród najmłodszych(4)
- warsztaty(3)
- j. angielski (3)
- imprezy cykliczne (3)
 - DKK (3)
 - koncerty-szanty (3)
 - udostępnianie ciekawego księgozbioru (2)
 - Narodowe czytanie(2)
 - wystawy i ich organizacja (2)
 - spotkania z zagranicznymi osobami (2)
 - konkursy (1)
 - prace manualne (2)
 - zajęcia dla młodzieży (1)
 - zajęcia tematyczne (1)
 - wieczory i podróże bliskie i dalekie... (1)
 - czytanie dla dzieci (1)

Pytanie wywiadu dotyczyło też przedsięwzięć, o które byłoby warto wzbogacić ofertę placówki. Badani zaproponowali:

- plenerowe seanse filmowe dwa razy latem dla starszych i młodzieży (1)
- cykliczne zajęcia (1)

- teatryki (1)
- wspólne kalambury (1)
- spotkania z młodzieżą (1)
- zajęcia psychoedukacyjne dla najmłodszych (1)
- udostępnienie sali „aktywności społecznej” dla mieszkańców (1)
- spotkania z autorami książek (1)

Badani podkreślali, że oferta biblioteki już obecnie jest bogata i różnorodna.

„Wszystko już robicie, co jest możliwe, staracie się o projekty”.

„Warto pogłębić działania, które są już realizowane”.

Respondentom zadano również pytanie, co można usprawnić/zmieniść, żeby wzmocnić rolę biblioteki we wspieraniu lokalnego rozwoju. Propozycje badanych to:

- skuteczniejsza promocja działań (5),
- lepsze rozpropagowanie różnych już realizowanych inicjatyw (3),
- cykliczność imprez (3),
- dalsze propozycje dodatkowych aktywności (1)
- bombardowanie nowościami czytelnickimi w bibliotece i w Internecie (1).

DRZEWO ŻYCZEŃ

Do zebrania pomysłów mieszkańców na nowe działania w bibliotece zaproponowano animacyjną metodę diagnostyczną – „drzewo życzeń”. Mieszkańcy reprezentując różne grupy wiekowe mieli możliwość zawieszenia swoich propozycji – w formie liści na drzewie ustawionym na jednym z bibliotecznych korytarzy oraz towarzyszyło przy kilku ważnych plenerowych wydarzeniach bibliotecznych.

Propozycje:

- spotkania ze znanymi osobami / pisarzami (14),
- letnie kino pod gwiazdami (11),
- ciekawe zajęcia i wycieczki (10),
- gry terenowe / tematyczne (10),
- potańcówki literackie (9),
- koncerty plenerowe (8),

- biesiada przy ognisku, z czytaniem wierszy(8)
- kino plenerowe, (7)
- wyjścia do teatru,(5)
- rozgrywki międzypokoleniowe w gry planszowe
- festiwale piosenki turystycznej/górskiej,
- lokalny klub miłośników gier planszowych, turnieje,
- akcje prozwierzęce,
- „Wiedźmin”,
- ekologia,
- lekcje rysunku,
- letnie animacje dla dzieci i dorosłych,
- zajęcia – pokonanie stresu /dobra organizacja czasu,
- noc Mangi,
- gry z Harrego Potera,
- więcej koncertów w naszym mieście”,
- zajęcia z akrobatyki powietrznej,
- wieczór jazzowy,
- zielona inicjatywa,
- dzień rodziny + dmuchawce dla dzieci,
- zajęcia z pirotechniką,
- gimnastyka zespołowa dla wszystkich przy muzyce,
- dzień otwarty w sali zabaw - „kulkownia”,
- edukacyjne wyjazdy dla dzieci (z rodzicami) w okresie wakacji,
- piknik integracyjny łączący mieszkańców w Gminie
- kącik twórców literatury zagranicznej XIX w. dla kobiet raz w miesiącu przy kawie, łączony z podróżami do miejsc, gdzie urodził się twórca,
- warsztaty dla dzieci / bajki – opowiadania,
- warsztaty florystyczne (2),
- magiczny wieczór z Harrym Potterem,
- kino pod gwiazdami – STAR WARS,
- biesiada przy ognisku,
- śpiewanie wierszy z Sanach,

- festiwal FOODTRACK (2),
- kosmiczny wieczór z gwiazdami,
- wieczorne kino plenerowe (2),
- historia/ technika origami,
- pokaz teatru ulicznego,
- „kryminały z DONATO CARRISI”,
- „podróże z Koziołkiem Matołkiem”,
- śladami Kaczki Dziwaczki – gry, zabawy dla dzieci z festiwalem kolorów,
- „Zaczarowana szafa i świat Narnii”.

PRZYSZEDŁBYM, PRZYSZŁĄBYM do BIBLIOTEKI, gdyby... czyli „wędrująca tablica”

W ramach diagnozy przeprowadzono również animacyjne badanie diagnostyczne w szkołach podstawowych Chełmka, Gorzowa oraz Bobrku

Uczniów zapytano o to, co musiałyby się wydarzyć w bibliotece, aby chcieli ją odwiedzić.

Propozycje nastolatków:

- fajne książki (16),
- ciekawe zajęcia dodatkowe (6),
- spotkania z autorami ,podróżnikami (4),
- fajnie i ciekawe zajęcia(3),
- sala zabaw dla wszystkich (3),
- nowości wydawnicze (3),
- więcej imprez , warsztatów, akcji i zabaw w bibliotece (3),
- wszystko jest fajne (3),
- gdyby były komiksy (2),
- konkursy czytelnicze (2),
- sala do grania (2),
- filmy (2),
- warsztaty pisarskie, poetyckie, literackie (2),

- kino i koncerty plenerowe z udziałem lokalnych, utalentowanych artystów (2),
- więcej książek o zwierzętach (2),
- więcej książek o tematyce kryminalnej (2),
- gdyby były zajęcia i filmy o powstaniu książki (1),
- gdyby było otwarte 24/7 (1),
- gdyby biblioteka była otwarta w innych godzinach (1),
- jakby były kabarety (1),
- sala zabaw dla starszych (1),
- gdyby była biblioteka gier (1),
- wystawy sztuki dziecięcej (1),
- warsztaty origami (1),
- zajęcia za które byłyby oceny (1),
- duży wybór książek młodzieżowych (1),
- warsztaty dostosowane do wieku i zainteresowań (1),
- strefa relaksu (1),
- warsztaty techniczne np. lepienie z gliny (1),
- zajęcia z robienia ozdób świątecznych (1),
- książki kucharskie (1),
- lepsze wyposażenie w multimedia (1),
- więcej horrorów (1),
- książki po angielsku dla dzieci (1),
- książki historyczne (1),
- książki fantastyczne połączone z rzeczywistym światem np.,, Opowieści z Narnii” (1),
- możliwość udzielania się w wolontariacie (1)
- więcej książek motoryzacyjnych (1),
- gdyby były mangi dla wszystkich (2),

- zajęcia z robienia koktajli (1),
- wieczory filmowe (1),
- więcej animacji (1),
- zajęcia zrobienia biżuterii (1),
- więcej książek o Muminkach (1),
- fan club (1),
- zajęcia z robienia świec (1),
- ognisko z czytaniem wierszy + piosenki przedwojenne (retro) (1),
- super jest to, co robicie (1),
- możliwość dłuższego trzymania książek (3 m-ce) bez płacenia kary (1),
- warsztaty międzypokoleniowe- wspólne śpiewanie- muzyka łączy ludzi (1),
- halloween, duchy i smoki (1),
- spotkanie z „Małym księciem” (1),
- spotkanie z elfami i bohaterami „Władcy Pierścieni” (1),
- seria „Students” albo „Friends” (1,)
- czytniki do kindle (1),
- gdyby była robotyka (1),
- zorganizowano Escaperoom (1),
- spotkanie z Aslanem (1),
- spotkanie z aktorem Mateuszem Olszewskim (1),
- chciałbym książkę Mebappe (1),
- możliwość kupienia książek (1),
- gdyby była „Rodzina Monet” (1),

Warsztat diagnostyczny Z RODZICAMI

W warsztacie wzięło udział 15 osób. Byli to rodzice dzieci w wieku od 1 do 17 lat. Uczestnicy spotkania zostali poproszeni o przedstawienie specyfiki miejscowości i wymienienie jej atutów. Według uczestników badania mocne strony mieszkania w Chełmku to:

- możliwość spędzania wolnego czasu wśród natury,
- ścieżki leśne,
- ścieżki rowerowe,
- bogata oferta biblioteki i domu kultury.

Postrzegają oni Chełmek jako dobre do życia miejsce, łączące walory przyrodnicze ze stosunkowo bogatą ofertą kulturalną, proponowaną przez Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji oraz działającą w jego strukturach bibliotekę publiczną. Badani podkreślali, że ważne dla nich jest również to, iż Chełmek jest miastem bezpiecznym, po którym pozwalają swoim dzieciom przemieszczać się samodzielnie. Byli również zadowoleni z poziomu lokalnej edukacji.

„Jestem w Chełmku od 8 lat, wcześniej mieszkałam w dużym mieście na Śląsku. I dla mnie to przede wszystkim miasto bezpieczne. Moje dzieci się poruszają samodzielnie pieszo lub na rowerze i wiem, że są bezpieczne”.

„Uważam, że poziom lokalnych placówek oświatowych jest wysoki. Szkoła podstawowa jest tu bardzo dobra. Żałuję, że tu nie ma szkoły średniej”.

„Argumentem za przeprowadzką do Chełmka była zieleń, lasy, tereny zielone. Niestety z roku na rok tych terenów zielonych jest coraz mniej. I tu wkrada się betonoza”.

„13 lat tu mieszkam (...). Przez te lata Chełmek bardzo się zmienił. Wtedy nie było dla dzieci nic, żeby z nimi wyjść i spędzić aktywnie czas. Funkcjonowała tylko Topolowa Akademia Malucha. Place zabaw były zaniedbane i brudne. Dziś tu jest fajnie, spokojnie, a równocześnie sporo się dzieje w obszarze kultury”.

Jednocześnie badani zwrócili uwagę na to, że MOKSiR i biblioteka są właściwie monopolistami na lokalnym rynku kultury. A wkład innych podmiotów w życie kulturalne miasta jest niewielki.

„Też mieszkam w Chełmku dopiero od kilku lat. Będę bardziej krytyczna. Gdyby nie MOKSiR i biblioteka, ta oferta nie byłaby tu taka bogata”.

Za organizacje, które ożywiają życie społeczne miasta badani uznali również: harcerstwo, Robotnicze Stowarzyszenie Twórców Kultury oraz Fundację im. Brata Alberta.

„Są różne podmioty, które chcą działać na rzecz innych. RSTK też ma ofertę i dla dzieci i dla osób starszych”.

„Fajnie działa u nas również Fundacja Brata Alberta”.

SŁABE STRONY ŻYCIA W CHEŁMKU

Uczestnicy wywiadu zwrócili uwagę na to, że mimo, iż władze miasta realizują wartościowe i ciekawe inwestycje, to po pewnym czasie i z czasem ulegają zniszczeniu. Tak dzieje się w przypadku placów zabaw, skate parku czy Orlika.

„Bardzo dużo rzeczy tu się tworzy, np. super plac zabaw dla dzieci koło szkoły, ale jego część jest już zniszczona.”

Rodzice uczestniczący w badaniu najbardziej cenią międzypokoleniowe działania biblioteki, w których mogli wziąć udział razem z dziećmi.

Jako wzór udanych rodzinnych przedsięwzięć wymienili:

- Dzień z Harrym Potterem,
- spotkanie nigeryjskie (*„Nigeryjczyk, który mieszka w Chełmku opowiadał o swoim kraju, kulturze”.*),
- grę terenową – spotkanie międzypokoleniowe,
- warsztaty rękodzielnicze (*„Dzieci tworzyły coś na papierze, a my im pomagaliśmy”.*),

Respondenci podkreślili, że choć biblioteka ma w swojej ofercie mnóstwo ciekawych propozycji, to jednak są one niewystarczająco promowane.

„Słaba promocja działań. Trudno się dowiedzieć o ciekawych przedsięwzięciach. Nie korzystam z FB i tylko dowiaduję się od znajomych. Nie ma plakatów, ulotek. W mieście słabo działa informacja o podejmowanych działaniach’.

Według badanych wyzwaniem dla instytucji jest dotarcie do nowych użytkowników. Biblioteka ma stałą grupę wiernych odbiorców działań, ale jest ona dość zamknięta.

„Na te spotkania przychodzą cały czas te same osoby. Wyzwanie – jak dotrzeć do nowych ludzi”.

W zakresie promowania działań rodzice zaproponowali:

- lepszą współpracę ze szkołami (*„Fajnie byłoby gdyby te informacje były przekazywane przez Moby dziennik”*),
- nawiązanie współpracy z ZHP (*„Mogą pomóc, mogą zapewnić ludzi, rozpropagować.”*),
- dotarcie do nowych grup rodziców przez dzieci, które przyciągną ich do biblioteki.
„Najlepszym sposobem na przyciągnięcie dorosłych – rodziców to organizowanie działań, w których można uczestniczyć całymi rodzinami”.

POMYSŁY NA DZIAŁANIA

Uczestnicy wywiadu zgłosili swoje pomysły na przedsięwzięcia w bibliotece. Są to:

- spotkania z podróżnikami,
- różne warsztaty manualne np. zrobienie karmników,
- wspólne akcje: np. sprzątanie lasu, czy parku (*„W taką akcję bym się chętnie jako ojciec włączył.”*),
- rodzinne wycieczki rowerowe,
- piesze wędrówki,
- zabawa z klockami lego dzieci z rodzicami,
- działania sportowe i rekreacyjne,
- czytanie książek dzieciom,
- pokazanie dzieciom, jak samodzielnie poruszać się w bibliotece, rodzinna lekcja biblioteczna,
- „biblioteka od kuchni” – np. gra terenowa „Poznaj swoją bibliotekę,
- gra terenowa w bibliotece (*„Gra może być zbudowana wobec nowych hitów książkowych”*),
- międzypokoleniowe spotkanie „Poznaj moją ulubioną książkę”,
- dla młodzieży po prostu biblioteka jako miejsce spotkania.

Uczestnicy badania zgłosili też chęć udziału w działaniach dla rodziców – 30-40 latków, podczas których byłaby możliwość zapewnienia opieki dla ich dzieci.

Propozycje:

- komiksy,
- zajęcia związane z podnoszeniem kompetencji rodzicielskich,
- jak radzić sobie z problemami w komunikacji z dziećmi,

- krótkie wykłady psychologów, rozmowy rodziców dzielenie się doświadczeniami, swoimi sposobami rozwiązywania problemów,
- zajęcia Mindfulness,
- radzenie sobie z emocjami dla dzieci,
- jak prowadzić trening kompetencji społecznych dla dzieci (TUS),
- gra w szachy,
- dla dorosłych coś odstresowującego, manualnego,

Rodzice podkreślali, że nie są zainteresowani typowymi wykładami. Chcieliby mieć możliwość aktywności twórczej lub, w przypadku zajęć edukacyjnych, łączenia wiedzy z praktyką.

WYWIAD FOKUSOWY Z LOKALNYMI LIDERAMI, PRZEDSTAWICIELAMI LOKALNYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI

W wywiadzie fokusowym wzięło udział 16 osób. Byli to przedstawiciele lokalnych instytucji, organizacji, przedsiębiorcy oraz lokalne autorytety w różnych dziedzinach wiedzy i kultury.

PERCEPCJA MIASTA

Pierwsze pytanie wywiadu dotyczyło percepcji miasta.

Uczestnicy badania zwracali uwagę na korzystne położenie miejscowości w pobliżu dużych miast, a jednocześnie na jego kameralność i panujący tu spokój. Ważnym walorem Chełmka jest dla respondentów bliskość natury. W ich przekonaniu to miasto, które stwarza warunki do bezpiecznego życia. Jednocześnie zauważali życzliwość ludzi wobec siebie i gotowość do angażowania się w działania społeczne.

„Chełmek jest korzystnie ulokowany. Blisko do różnych miast: Libiąża, Katowic, Chrzanowa, Krakowa”.

„Zaletą jest to że to małe zielone miasto”.

„Nie boję się dziecka puścić na miasto, bo tu jest bezpiecznie i spokojnie”.

„Mieszkam tu od niedawna, ale bardzo mi się tu podoba”.

„Przykładem urokliwości Chełmka jest Osiedle Baty i jego piękne rododendrony”.

„Miasteczko usytuowane blisko wylotu na autostradę”.

„Chełmek się zmienia ciągle na lepsze. Jest przestrzeń do działania, do realizacji inicjatyw. Jest tu dużo ludzi, którzy pracują na rzecz innych”.

Przykładem udanej, wartościowej inicjatywy oddolnej jest spływ kajakowy, który odbywa się tu już od 7 lat.

„To inicjatywa mieszkańców miejscowości usytuowanych wzdłuż Przemszy”.

LOKALNE WYZWANIA

Badani wskazali na antagonizm jaki od lat istnieje między „ludźmi z miasta”, a „ludźmi ze wsi”, czyli tymi którzy mieszkają po drugiej stronie torów.

„W naszym mieście trzeba by popracować na tym, żeby też w tej części wiejskiej za torami się coś działo. Szczególnie dla seniorów i dla młodych ludzi”.

„Bardzo dużo się dzieje w bibliotece i w domu kultury. Oferta i dla dzieci, dorosłych i seniorów jest naprawdę bogata. Jestem z wiejskiej części Chełmka i ubolewam, że centrum lokalnej kultury jest po tej stronie. To wykluczenie dla starszych ludzi, którzy nie mają samochodów szczególnie dla osób starszych, bo nie ma autobusów, taksówek czy Uberów”.

Respondenci doceni korzystne zmiany, które w Chełmku zachodzą w ostatnich latach.

„Na lepsze zmienia się dostępność do terenów rekreacyjnych. Stawy to ośrodek w trakcie rewitalizacji, ale dużo osób już tu spaceruje jest tym zainteresowanych”.

„Dobrze się tu mieszka, bo to miasto bardzo różnorodne. Wynika to z kilku czynników, m. in. te przysiółkowe tory to mocna, mityczna granica, która wzięła się z rozwoju tego miasta. To co Bata wdrożył 100 lat temu teraz nazywa się społeczną odpowiedzialnością biznesu. Stworzył m.in. korty tenisowe. Zostały zbudowane 100 lat temu. A do dziś trudno o lepsze korty”.

Wyzwaniem dla współczesnego Chełmka jest, według badanych, brak ścieżek rowerowych. Wzorem jak mogłoby to wyglądać są świetnie oznakowane trasy Jaworzna.

„Ścieżki tu są wystarczy jakieś oznakowanie. To może być wielki atut tego miasta”.

„Niedaleko jest wiślana trasa rowerowa. Można by się ścieżkami z nią połączyć”.

„Są już plany ścieżki wzdłuż Przemszy”.

Uczestnicy spotkania zwrócili uwagę na zagrożenie, jakie niesie ze sobą przemieszczanie się rowerzystów wzdłuż głównej drogi Chełmek – Libiąż. Tam według badanych ścieżka rowerowa jest najbardziej potrzebna.

„Poruszanie się rowerem po Chełmku wzdłuż drogi wojewódzkiej jest bardzo niebezpieczne”.

Uczestnicy badania zwrócili uwagę na brak współpracy kulturalnej Chełmka z sąsiednią miejscowością – Chełmem Śląskim.

„To co za mostem i przed mostem to są dwie różne rzeczywistości. Próbuje współpracować, ale nie jest to łatwe. Trudno się dogadać z tamtejszym domem kultury”.

WIZERUNEK BIBLIOTEKI

Respondenci pozytywnie oceniali działania podejmowane przez bibliotekę oraz zaangażowanie pracowników.

„Ogromne zaangażowanie pracowników biblioteki. Tu się naprawdę bardzo dużo dzieje”.

Za najbardziej cenione w społeczności przedsięwzięcia placówki uznali:

- spotkania autorskie z pisarzami, celebrytami,
- spotkania z osobami z różnych egzotycznych krajów (wieczór hiszpański, turecki),
- Dyskusyjny Klub Książki,
- Topolowa Akademia,
- współpraca z przedszkolami (Kicia Kocia),
- wydarzenia dla klas I-III,
- Noc Andersena,
- Dzień Sąsiada.

Według uczestników badania biblioteka z powodzeniem dociera do różnych warstw społecznych i wiekowych.

Najtrudniej jednak placówce dotrzeć do starszej młodzieży, która jednak zazwyczaj niechętnie odpowiada na instytucjonalne zaproszenia. Badani uznali, że to problem ogólnopolski i wynika z naturalnej potrzeby separowania się młodych ludzi od dorosłych. Ich aktywność społeczną ogranicza też duża ilość obowiązków szkolnych.

„Młodzież jest też bardzo obciążona nauką w szkole, zadaniami domowymi, korepetycjami. Dlatego resetuje się na Orliku czy planszówkach”.

„Smutno to mówić, ale nikta reprezentacja nauczycieli rzeczywiście uczestniczy w życiu społecznym.” .

Za świetny pomysł uznano powstanie kawiarni przy bibliotece. Korzystają z niej ludzie w różnym wieku, którzy przy okazji wypożyczają książki lub biorą udział w organizowanych tu wydarzeniach.

„Coraz więcej w kawiarni ludzi starszych, które spotykają się tu ze znajomymi”.

POMYSŁY NA DZIAŁANIA

Uczestnicy wywiadu zgłosili swoje propozycje na nowe działania w placówce. Są to:

- kiermasz podręczników,
- spotkania dla rodziców i uczniów na temat szkół ponadpodstawowych,
- spotkanie z planszówkami dla seniorów lub międzypokoleniowe,
- stworzenie półki biblioterapeutycznej z książkami na temat higieny psychicznej w konsultacji z ekspertem, żeby nie było tam książek, które są potencjalnie niebezpieczne,
- spotkania z lokalnymi ekspertami, ludźmi kultury i nauki,
- stworzenie katalogu działań międzypokoleniowych,
- bibliobus, który woziłby książki do sołectw
- wykład dotyczący zamków – oferty i potem wycieczka
- jesienne sadzenie cebulek kwiatowych we współpracy z UM /szkołami
- dzień babci i dziadka/dzień rodziny (program artystyczny przygotowany przez różne pokolenia
- warsztaty kulinarne, wiedza dotycząca potraw regionalnych i kuchni „młodego pokolenia” (stworzenie potrawy łączącej pokolenia –tradycji i współczesności)
- Uszyj swoją bajkę
- Teatr cieni „ Z igłą i gałgankiem w bajkę”
- cyklu spotkań „ Każde pokolenie ma swój dzień”

Respondenci podkreślili, że, organizując wydarzenia dla społeczności, warto wykorzystywać lokalne autorytety, zachęcać ich do dzielenia się z mieszkańcami swoją wiedzą, pasjami i doświadczeniem, organizować spotkania z „żywymi książkami”.

„Jestem socjologiem. Zajmuję się też zagadnieniami demograficznymi i chętnie się podzielę swoją wiedzą”.

„Biblioteka blisko nas to także my, którzy tu żyjemy, a nie celebryci z zewnątrz”.

„Bibliobus by się przydał. Wieczorami jest niebezpiecznie ciemno, szczególnie teraz w czasie oszczędności. Mieszkam nad Przemszą i nie dam rady tu dotrzeć na piechotę”.

WNIOSKI, REKOMENDACJE

1.

Mieszkańcy Chełmka to społeczność podzielona na „ludzi z miasta” i „ludzi ze wsi”, czyli z terenów znajdujących się za torami. Mieszkańcy zza torów uważają, że mają utrudniony dostęp do oferty kulturalnej, że najciekawsze przedsięwzięcia organizowane są w centrum miasta. Warto rozważyć ułatwienie im uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych poprzez organizację niektórych wydarzeń w dzielnicy „za torami”, lub, zgodnie z propozycjami mieszkańców, zapewnić na najbardziej spektakularne wydarzenia transport dla osób, które nie posiadają samochodów.

2.

Badani proponują organizację kolejnych przedsięwzięć, które są w ofercie biblioteki.

Najbardziej cenią sobie wydarzenia o charakterze kulturalno-rozrywkowym, zapewniające spędzanie czasu na zabawie (Harry Potter) grach terenowych, czy rajdach rowerowych. W ich propozycjach nie ma praktycznie działań z obszaru „kultury wysokiej”. W związku z tym rekomenduje się organizację wydarzeń bardziej ambitnych, ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji kulturowych i wykreowanie mody na uczestnictwo w kulturze, np. na koncerty muzyki klasycznej, spektakle teatralne, koncerty różnych gatunków muzycznych, wystawy. (Wydarzenia te mogą towarzyszyć także spotkaniom o charakterze integracyjnym.) Takie efekty może dać angażowanie mieszkańców w różne aktywności twórcze. (Na przykład udział w międzypokoleniowym amatorskim spektaklu teatralnym całych rodzin, zachęci ich do pójścia do teatru).

3.

Uczestnicy badania zwracają uwagę na niskie uczestnictwo w kulturze młodzieży. Ta grupa wiekowa niechętnie korzysta z oferty instytucji kultury. Większość z nich spędza wolny czas w sieci lub na aktywnościach sportowo-rekreacyjnych w plenerze. Niepokoją informacje o niekontrolowanych przez dorosłych obiektach, w których nastolatki spędzają czas wolny i zdarzających się tam aktach wandalizmu. Dlatego, mimo niewielkiego odzewu ze strony młodzieży, warto proponować młodym ludziom zajęcia twórcze, rozwijające kreatywność i wyobraźnię oraz budujące ich przywiązanie do „swojego miejsca na Ziemi”.

Nastolatki to grupa wiekowa, która nie utrzymuje bliższych relacji (oprócz rodzinnych) z innymi grupami wiekowymi. Kontakt z lokalną społecznością urywa się zazwyczaj wtedy, kiedy młodzi ludzie rozpoczynają naukę w szkołach ponadpodstawowych. Wówczas zostają oni „wessani” przez życie większego miasta i rodzinną miejscowość traktując głównie jak sypialnię. Aby przeciwdziałać temu zjawisku, rekomenduje się organizowanie jak największej ilości działań międzypokoleniowych, kierowanych zarówno do obecnej młodzieży, jak i dzieci, które już wkrótce wkroczą w wiek adolescencji. Warto, by przedsięwzięcia te były ukierunkowane na kształtowanie tożsamości lokalnej, poznawanie własnych korzeni oraz lokalnej historii i dziedzictwa kulturowego.

4.

Biblioteka Publiczna w Chełmku jest dobrze odbierana w środowisku lokalnym, ceniona za różnorodność działań i dobrą współpracę z różnymi podmiotami. Ten pozytywny wizerunek to wielki zasób biblioteki, która jest instytucją lubianą oraz darzoną przez mieszkańców szacunkiem i zaufaniem. Niewątpliwie biblioteka mogłaby jeszcze lepiej pełnić swoje zadania w środowisku, gdyby posiadała większy budżet oraz większą kadre. Gdyby przynajmniej jeden z pracowników mógł skupić się na działaniach animacyjnych, wtedy placówka z powodzeniem spełniałaby funkcję centrum aktywności lokalnej – miejsca, do którego mieszkańcy przychodziliby ze swoimi pomysłami na inicjatywy oddolne, by realizować je wspólnie z biblioteką.

5.

Rekomenduje się organizację działań międzypokoleniowych, łączących dwie lub nawet trzy grupy wiekowe. Badani zgłaszali chęć uczestnictwa w wydarzeniach kierowanych do całych rodzin, które mają w sobie walor edukacyjny oraz komponent aktywności twórczej.

Mieszkańcy Chełmka zgłosili potrzebę działań, które poprawiają komunikację międzypokoleniową, budują relacje zaufania i współpracy.

Ważną propozycją dla dzieci jest trening umiejętności społecznych, budowanie kompetencji, które ułatwią młodym ludziom funkcjonowanie we współczesnym świecie.

6.

Przedstawiciele społeczności Chełmka, którzy wzięli udział w badaniu uważają, że potrzebna jest skuteczniejsza promocja działań biblioteki. W tym celu warto nawiązać ściślejszą współpracę zarówno ze szkołami, jak innymi podmiotami, funkcjonującymi na terenie gminy. Badani zwrócili też uwagę na to, że warto wykorzystywać tradycyjne kanały komunikacji, takie jak plakaty czy ulotki, które docierają do grup, które nie korzystają z informacji umieszczanych w Internecie.

7.

Wyzwaniem dla biblioteki jest liczna, jednak wciąż ta sama grupa odbiorców proponowanych przez placówkę działań. Warto wypracować sposoby docierania do nowych grup, włączania w życie kulturalne rodzin, które nie mają nawyku uczestnictwa w kulturze, które dotąd nie są czytelnikami ani użytkownikami biblioteki.

8.

Badani zwrócili uwagę na fakt, że w mieście mieszka wiele osób mających wiedzę z różnych obszarów wiedzy i kultury, którzy mogliby się nią dzielić ze społecznością lokalną. Wykorzystanie lokalnych zasobów ludzkich, m. in. zinwentaryzowanych w ramach tej diagnozy, umożliwi uatrakcyjnienie dotychczasowej oferty oraz budowanie tożsamości lokalnej i poczucia dumy ze swojego miejsca na Ziemi.

9.

Według osób, które wzięły udział w badaniu na terenie Chełmka brakuje oddolnych działań o charakterze obywatelskim, akcji społecznych, inicjatyw, które byłyby ukierunkowane na działania na rzecz „dobra wspólnego”. Dlatego warto tworzyć projekty o charakterze obywatelskim, które dawałyby różnym grupom wiekowym poczucie wpływu na otaczającą ich rzeczywistość i kształtowały aktywne postawy obywatelskie.

10.

W pracy animacyjnej biblioteki warto wykorzystywać teksty kultury jakimi są książki. Praktycznie każda aktywność twórcza może być powiązana z tradycyjnymi zasobami instytucji. Książka może być inspiracją do działań (tak jak w przypadku wydarzenia związanego w Harrym Potterem) lub pogłębiać zagadnienia omawiane podczas spotkań. Warto też sięgać publikacji może mniej popularnych niż książki J.K. Rowling, jednak bardziej ambitnych i autorstwa polskich pisarzy.

11.

Chełmek to miasto o bogatym dziedzictwie kulturowym. Warto wykorzystywać je zarówno do budowania tożsamości lokalnej, jak i łączenia pokoleń. Poszukiwanie korzeni, odkrywanie rodzinnych historii, przekazywanie doświadczeń, tworzenie nowych, miejskich legend to działania, które niewątpliwie mogą przyczynić się do tworzenia więzi pomiędzy różnymi grupami wiekowymi i zwiększyć przywiązanie do „swojego miejsca na Ziemi”.

Pozyskane informacje z badań będą służyły jako podstawa do dobrego planowania działań podejmowanych przez bibliotekę. Jako zespół biblioteki dążymy, by kierunek zmian możliwie najlepiej odpowiadał potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców z uwzględnieniem potencjału kulturotwórczego i ich pomysłów. Wnioski i rekomendacje z diagnozy staną się drogowskazem przy podejmowaniu decyzji o tworzeniu oferty biblioteki i życia społeczno – kulturalnego gminy Chełmek.

Dziękujemy wszystkim za udział w badaniu.